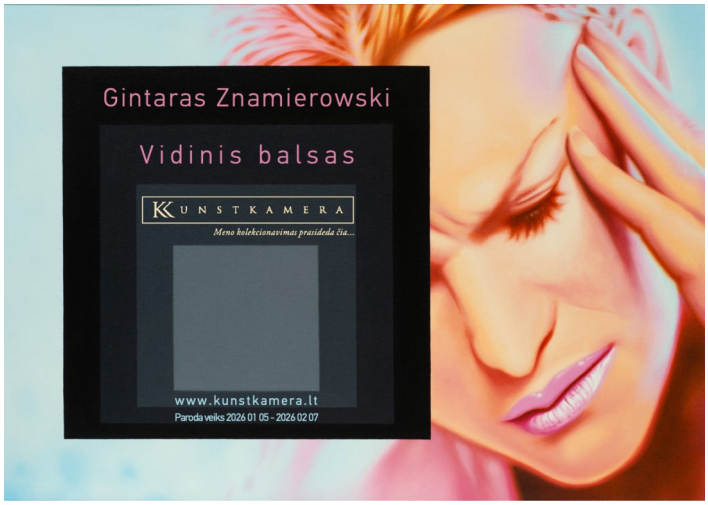
KUNSTKAMERA

Meno kolekcionavimas prasideda čia...

Gintaras Znamierowskis
Personalinė paroda „Vidinis balsas“
2026 m. sausio 5 – vasario 7 d.

Gintaras Znamierowskis – vienas iš ekscentriškiausių dabartinės Lietuvos tapybos atstovų. Savo kūrybinį kelią pradėjo dar XX a. 10 dešimtmetyje su avangardistiniais konceptualiais koliažais, kurie buvo it antimenas greta jo mokytojo Vilniaus keturmetėje dailės mokykloje Vytauto Pečiukonio (pseud. Agnus Elegras) mistifikuotos simbolistinės kūrybos. V. Pečiukonis turbūt buvo geras pedagogas, neužgožiantis savo mokinių ir nenukreipinėjantis jų savo pramintais takais, net jeigu jo mokinių kūryba skleidžiasi kaip antitezė tam, ką kūrė jų mokytojas. O gal Gintaras Znamierowskis – tiesiog autoritetų nepripažįstantis *l‘enfant terrible*, kuris nepriima sisteminio tradicinės paradigmos mokymo? Tą jis pademonstravo ir tuo, kad metė Vitražo studijas Vilniaus dailės akademijoje, pareikšdamas, kad jos jam nieko negalinčios duoti. Taigi, duoti gal ir nedavė, bet svarbiau – kad neatėmė. Neatėmė ir nekoregavo besiformuojančios savitos meninės Gintaro raiškos, kurią jis pats yra įvardinęs kaip „plastmasinė tapyba“. „Plastmasinė“ turbūt todėl, kad naudojo ryškias, sintetines spalvas ir tapė paslėpdamas potėpį po keliais lesiravimo sluoksniais, taigi išgaudamas lygų ir beveik gamyklinį tapybinį paviršių, kuris kartais žiūrovus klaidina ir

priverčia pasidomėti: ar čia ne printas? Ne, ne printas, bet tapybos technika, kurios lietuvių dailėje, daug dešimtmečių atnašavusioje pastozinei, niuansuoto purvo spalvinės gamos tapybai *à la prima*, tiesiog nebuvo. Arba labai mažai, gal tik keli tokios protestuojančios tapybiniam *mainstream'ui* daigai. Kalbu apie tuos autorius, kurie dar XX a. 7–8 dešimtmečiuose bandė plėtoti stilistiką artimą popartui: Vladislovą Žilių, Mariją Teresę Rožanskaitę. Tokie autoriai būdavo nustumiami į tapybos autostrados pašales, tad ilgą laiką Lietuvos dailės istorikai netgi manė, esą popartas iš principo nebūdingas lietuviškam tapybiniam skoniui ir mentalitetui - skirtingai, nei, tarkim, estų. Vis dėlto, popartas, nors ir labai siauru upeliu, bet nenutrūkstamai tekėjo, galiausiai sujungdamas poparto pradininkus ir tokius autorius kaip Gintaras Znamierowskis, kurį jau būtų galima įvardinti kaip Neo-poparto atstovą ir vieną iš ryškiausių jo kūrėjų.

Neo-popartas yra: sarkastiškas, ciniškas, šokiruojantis, netikėtas, erzinantis. Kartais balansuoja ant kičo ribos, o kartais – specialiai vulgarus. Kartais nuo jo norisi nusukti akis. Tai stilius ne miesčionims. Ir tai nėra trivialus stilius, nes norint atpažinti visus ženklus, reikia būti arba eruditu, arba turėti nemažą gyvenimišką patirtį prie įvairių santvarkų, o dar geriau – ir viena, ir kita.

Įdomi detalė: Gintaro Znamierowskio klasiokas buvo Algis Ramanauskas–Greitai. Pastarojo juodą jumorą pažįstame nuo Radioshow iki peliuko Sūrskio. Gintaras Znamierowskis – panašaus masto provokatorius, tik dailėje, tad gal mažiau atpažįstamas, sunkiau iššifruojamas. Tačiau radikalumas – panašus. Ne veltui prieš penkiolika metų jie buvo surengę bendrą parodą. Tenka tik apgailestauti, kad interneto platybėse nepavyko rasti jos dokumentacijos.

Nepriekaištinga Gintaro Znamierowskio tapybos technika verčia žiūrovus kilstelti antakius. Dailės akademijas baigę žmonės, kaip taisyklė, būna praradę (ar net neįgiję) akademinio piešinio bei preciziškos daugiasluoksnės tapybos įgūdžius. Ir tokius konservatyviai, akademinei tapybai pritinkančius įgūdžius Gintaras – šast – ir naudoja visiškai priešinguose kontekstuose: ironijos, gero tono ignoravimo, kontroversiškų asociacijų, skirtingų epochų ir santvarkų ženklų maišyme. Štai antikinę skulptūrą primenanti galva. Tai yra detalė iš nacių dailės korifėjaus Arno Brekerio, kuris, savo ruožtu, rėmėsi graikų ir romėnų skulptūros pirmavaizdžiais, darbo. Ši galva sustatoma į dialogą su Kinder-siurprizo stilistikos žaviu besmegeniu („Galvos“). Ir pasimato visa meno grandinėlė nuo Antikos per XX a. neoklasicizmą iki Neo-poparto. Arba hiperrealistinis „Vidinis balsas“, vaizduojantis gražią moterį, sąžinės priekaištų perkreiptu veidu: nors tai ir vienos emocijos išraiška, bet šį darbą galima statyti į psichologinio portreto lentyną, netgi, sakyčiau, šalia Théodore Géricault „Monomaniakų“ – 10-ies portretų ciklo, kurį jam 1820-aisiais užsakė vienas

psichiatras kaip įkyrių dominuojančių manijų iliustracijas. O štai „Gyvenimo gairės“ ar „Maironis-Janonis“ yra komponuojami kaip XVII a. olandiški *vanitas vanitatum* natiurmortai, bylojantys apie gyvenimo laikinumą ir pabaigos neišvengiamumą. „Dailėtyrininkė rašanti knygą“ kompozicija atkartoja klasikinę Vermeerio paveikslų su veikėjais priešais langą kompozicijas, o „Svečiuose pas Šapoką“ iškart sukelia asociaciją su Józefo Simmlerio „Žygimantu prie mirštančios Barboros“ ar panašiais klasikiniais kūriniais.

Savo paletę komponuodamas iš neoninių, reklaminių, vientisų spalvų (rožinė, „elektrik“, turkio, salotų ir pan.) Gintaras Znamierowskis demonstruoja nostalgiją kelių bazinių spalvų Pieto Mondriano spalvinei gamai, ir ne tik gamai, bet dažnai ir pačiai kompozicijai su puristinėmis linijomis. Tik sterilius Mondriano darbus jis panaudoja kaip foną kažkam, kas yra nebe abstrakcija, bet konkreti detalė, virstanti nuoroda į kažką. Parodoje yra dvi nedidelės mondrianiškos kompozicijos: vienoje ant juodų linijų įkurdinamas čiulptukas, o kitoje... Kaip pasakoja pats autorius – Hitlerio kaukolės fragmentas, kuris pateko sovietams į rankas ir dabar saugomas kažkur Rusijoje. Gintarą nuo pat kūrybinio kelio pradžios domina ideologinis, cenzūruotas totalitarinių valstybių (nacių, sovietų) menas bei simbolika. Kodėl Hitlerio kaukolės fragmentas talpinamas steriliame Mondriano fone? Tai labai įdomus klausimas, į kurį atsakymą surasti pakviesčiau pačius žiūrovus. Tuo tarpu čiulptuko, kaip metaforos, semantinis prasmių laukas mus vedžioja nuo Froido „oralinės stadijos“ iki čiulptuko kaip cenzūros, kaip būdo užkimšti burną ir balsą bei čiulptuko, kaip visuomenės infantilėjimo, simbolio. Visi šie dalykai būdingi totalitarinėms visuomenėms: tai vis intencija įteikti menininkams, o ir šiaip piliečiams, čiulptukus. Išgrynintame iki bazinių spalvų Mondriano fone atsiduria ir iš aliejinių dažų tūtelių išspjautos riebios dažų rinkės. Jas galima interpretuoti kaip nuorodą į minėtą pastozinę tapybą *à la prima*, taip pat kaip į pamokslą apie tai, į ką išvirsta nestruktūruota meninė mintis. Ogi – į chaosą.

Dar vienas Gintaro Znamierowskio kūrybos leitmotyvas – smurto žymės. Apie tai yra ir parodoje pristatomi „Geltonas akcentas“, kur skeleto kostiumu apsirengusi figūra smaugia kostiumuotą vyriškį, bei „Mėlynas akcentas“, kuriame smaugiama mėlynėmis ir sumušimais paženklinta moteris. Vis dėlto nors vaizduojami aktyvaus smurtavimo momentai, jie yra tarsi nuasmeninti, tarsi reportažinės žinutės iš laikraščių kriminalų skilties. Tai tiesiog smurto fiksacija ir netgi jo – sukurkim naujadarą – plakatizavimas, ne empatija ar smerkimas. Tai labai tinka popartui, kuriam tas plakatiškumas, už jo slypintis abejingumas yra svarbiau, nei esmė – skausmas ir smurtas, orumas ir pažeminimas. Drauge, tai labai tinka ir šiandienos laikams, kai „plakatiškumą“ pakeitė „instagramiškumas“.

Pažiūrėkim, ar šie darbai gerai žiūrėtųsi Instagrame, ir, jeigu taip – dedam daug „patiktukų“.

Atskiro dėmesio reikalauja dar vienas iš paveikslo į paveikslą keliaujantis leitmotyvas: dvi žmogaus pavidalo figūrėlės, šokančios kažkokį amžiną kadrilį. Du kostiumuoti vyrukai, be pėdų ir galvų, tik su medinėm plaštakom, prie kurių pririštos nematomos virvutės, leidžiančios šokdinti šias nepavargstančias marionetes. Ir su beretėm – tokiomis, kokias nešiojo a.a. V. Pečiukonis. Parodoje kabo diptikas, kur šios figūros, šokančios šaltibarščių spalvos fone, „šiek tiek sužvairavus“ – kaip pataria pats autorius – turi atsidurti tai ant greta dirvonus vaizduojančio peizažo, tai vėl sugrįžti į belaikę rožinę vienmatę dimensiją. Būtent šias figūrėles už pavadėlių parke vedžiojasi ir dvi numanomos damos, kurių pačių paveiksle „Šventumas pavasarį“ nesimato, tačiau dominuoja jų fetišistinės blauzdos, vertos būti pavadintomis Rodo kolosais. Grįžtant prie autoriaus polinkio aproprijuoti totalitarinių visuomenių menus, peršasi išvada, kad tos marionetinės figūros gali būti piliečiai iš šių visuomenių. Ir, beje, čia ta pati smurto ir dominavimo, jei pritaikome BDSM terminus, tema, plėtojama ne viename paveiksle. Apie pančius yra ir kūrinys „Abstrakčiai dekoratyvi kompozicija su dailėtyrininkėmis“, kuriame dvi dailėtyrininkės –vaizduojamos taip žaviai, kaip tik baltaodžio dominuojančio vyro žvilgsnis mato – Marko Rothko abstrakcijos fone vaduojasi, o gal kaip tik patoginasi šibari virvėse iš BDSM arsenalo.

Apibendrinant: smurto žymės (sumušimai), smurto veiksmai (smaugimas), dominavimas (vedžiojimas už pavadėlių), paklusimas (marionečių šokiai), šibari (supančiojimas virvėmis), oralinės stadijos (čiulptukai), pripučiama sekso lėlė („ŠMC II“), blauzdos kaip fetišas („Šventumas pavasarį“, „Dailėtyrininkė rašanti knygą“), falo ir LGBT vėliavos motyvas darbe „Ramybė“ – visa tai liudija seksualinių praktikų, kurios persipina su politine totalitarinių ideologijų, prievartaujančių savo piliečius, įtaka ir kuria baugų perversinį žmogaus *id* energijų išsiliejimą neoninių spalvų reklaminės stilistikos drobėse. Tai yra gan tikslus šiuolaikinio pasaulio – ir numanomai ateisiančios distopinės visuomenės – atspindys ir kritika.

Paroda galerijoje „Kunstkamera“ yra Gintaro Znamierowskio kūrybos mini retrospektyva. Joje gana išsamiai pristatoma tapyba – nuo 1987 m. sukurto pirmo hiperrealistinės tapybos darbo „Laimės valandos“ (Žemaitės paminklas) iki 2025 m. sukurto „Natiurmorto valstybės švenčių proga“. Taigi, netrumpi 38-eri metai. Mes matome, kad menininkas visą šį laiką visiškai nesiblaško, eina tuo pačiu keliu, tik viską daro „dar labiau“: dar profesionaliau, dar įtaigiau, dar išradingiau, dar sarkastiškiau, dar skaudžiau, dar labiau erzinančiai, dar labiau masinančiai. Einama į gylį. Tą

liudija Gintaro Znamierowskio paroda „Vidinis balsas“ galerijoje „Kunstkamera“.

Simona Skaisgirė, parodos kuratorė

Kas:	Gintaras Znamierowskis | Personalinė paroda „Vidinis balsas“
Kada:	2026 01 05 – 2026 02 07
Kur:	Galerija „Kunstkamera“ (Z. Sierakausko g. 15, Vilnius)
Atidarymas:	Parodos atidarymas 2026 01 09 d. 18 val.
Darbo laikas:	I–V: 10–18.30, VI: 12–16 val.
Kuratorė:	Menotyrininkė Simona Skaisgirė
Kontaktai:	+370 615 29023 | +370 685 76500 info@menorinka.lt | www.kunstkamera.lt